

3. ULUSLARARASI
AVRASYA EĞİTİM ARAŐTIRMALARI KONGRESİ
MUĞLA SITKI KOĞMAN ÜNİVERSİTESİ
MUĞLA
31 MAYIS-03 HAZİRAN 2016

SES EĞİTİMİNİN ÖĞRENME
ÜRÜNLERİNDE
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Ayőe Meral TÖREYİN
Gazi Üniversitesi
atoreyin@gazi.edu.tr

PLANLAMA

Bildiri Hakkında

Ses Eğitimi

Öğrenme Ürünleri

Ses Eğitiminde Öğrenme Ürünleri

Ölçme ve Değerlendirme

Bulgular-Yorum

Sonuç-Öneriler

BİLDİRİ HAKKINDA

PROBLEM DURUMU

- Türkiye’de lisans düzeyinde verilen ses eğitimlerinin ölçme-değerlendirmelerinde, nesnel değil öznel olduğu yönünde tartışmalar yaşanmaktadır.
- Bu sorunlar ayrıntılı bir öğretim programının olmamasından kaynaklandığı gibi, belli ölçme ve değerlendirme yöntemi geliştirilememiş olmasına dayanmaktadır.
- Ölçme ve değerlendirmede, ölçme yapacak öğretim elemanlarının bilgi, beceri, deneyim ve beğeni düzeyi yanında kişilik özelliklerinin doğrudan etkili olduğu gözlenmektedir.
- Öte yandan eğitim bilimleri alanında var olan ölçme-değerlendirme yöntem ve yaklaşımlarının ses eğitiminde kullanılma gereği olduğu düşünülmüştür.

Bu nedenle bir durum saptaması yapmak gerekli görülmüştür.

AMAÇ

- Araştırmanın amacı, konservatuvarların lisans düzeyi ile müzik eğitimi anabilim dallarında verilen ses eğitimlerinin, ölçme-değerlendirme durumlarını betimleyerek, sorunları ve kaynağını ortaya çıkarmak ve eğitim bilimleri alanında var olan/geliştirilen yöntem ve yaklaşımlardan uygun olanların kullanılmasını önermektir.

Kapsam ve Sınırlılık

- Araştırma, Ankara, Samsun, Antalya, Konya, Çanakkale ve Burdur illerindeki konservatuvarların lisans düzeyi ile müzik eğitimi anabilim dallarında verilen ses eğitimlerini kapsamaktadır.
- Bu illerdeki, Hacettepe, Bilkent, Başkent, Konya, Samsun Ondokuzmayıs, Çanakkale Onsekizmart, Mehmet Akif Ersoy, Antalya ve Ankara Üniversitesi konservatuvarlarıyla, müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan beş şan eğitimcisi / opera sanatçısı ve koro eğitimcisinin görüşleriyle sınırlıdır.

Yöntem

- ◉ Araştırma , durum saptamasına yönelik betimsel bir çalışmadır.
- ◉ Verilerin bir bölümü genel tarama modeline uygun olarak kaynak tarama yoluyla elde edilmiştir.
- ◉ Bir kısım veri ise yukarıda belirtilen üniversitelerde görev yapmakta olan toplam 12 öğretim elemanından, şan ve koro eğitiminde uyguladıkları ölçme ve değerlendirmeye ilişkin oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme sorularıyla elde edilmiştir.

VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

- Veriler, içeriksel ve betimsel analiz yoluyla çözümlenerek, ilgili kaynaklardan edinilen bilgilerle ilişkilendirilmiş ve bulgulara dönüştürülmüştür.
- Görüşmeye verilen cevaplardan “ne”lerin “neden ve nasıl” yapıldığına yönelik bilgiler betimleme, analiz ve yorumlama ile elde edilmiştir.

Kavramsal Çerçeve

SES EĞİTİMİ

Bireye, sesini konuşurken ve şarkı söylerken doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi amacıyla, ses sistemini eşgüdüm içinde ve verimli kullanmasına ilişkin davranışların, belli öğretim programı kapsamında kazandırıldığı bir özel alan eğitimidir.

ÖĞRENME ÜRÜNLERİ/ÇIKTILARI

- ◉ Öğrenme süreci sonunda bireyin bildiği, anladığı ve yapabildiği tüm bilgi ve beceriler
- ◉ Öğretim sürecinin sonunda oluşan değişim

GAGNÉ'E GÖRE;

- ◉ Sözel bilgiler
- ◉ Zihinsel beceriler
- ◉ Bilişsel stratejiler
- ◉ Tutumlar
- ◉ Devimsel beceriler

BLOOM TAKSONOMISI;

- ◎ Bilişsel
- ◎ Duyuşsal
- ◎ Psiko-motor hedef alanları

SES EĞİTİMİNDE ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

Ses eğitimi sürecinde bireyin bildiği-anladığı, edindiği bilgilerle yapabildiği beceriler, davranışlar ve tutumlardır.

Üç temel alanda yer alır

Bilişsel,

Duyuşsal,

Psikomotor beceri ve davranışlardır

1. Ses eğitimi kapsamında bilişsel alan öğrenme ürünleri

- ⦿ Müzik bilgileri
- ⦿ Ses bilgileri
- ⦿ Ses sistemi ve eğitimi bilgileri
- ⦿ Repertuvar bilgilerini içerir

MÜZİK BİLGİSİNE İLİŞKİN BİLİŞSEL ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

- ◉ Nota bilgisi
- ◉ Tartım bilgisi
- ◉ Nüans bilgisi
- ◉ Solfej bilgisi
- ◉ Müzik tarihi bilgisi gibi...

SES BILGISINE İLİŞKİN BİLİŞSEL ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

- ⦿ Ses ve ses bilgisi tanımları
- ⦿ Ses oluşumundaki koşullar
- ⦿ Sesin fiziksel özellikleri
- ⦿ Sesin akustik özellikleri
- ⦿ Müzik ve ses ilişkisi gibi...

SES SİSTEMİ VE EĞİTİMİ BİLGİSİNE İLİŞKİN BİLİŞSEL ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

Yapısı

İşlevi

İşleyişi

Korunması

Eğitimi

Ses eğitimi türleri

Amaç ve yöntemleri gibi...

REPERTUVAR BILGISINE İLİŞKİN BİLİŞSEL ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

- ◉ Seslendirilen eserin bestecisi ve yaşam öyküsü
- ◉ Bestelendiği müzik dönemi ve özellikleri
- ◉ Eserin karakter özelliği
- ◉ Eserin stil özellikleri
- ◉ Eserin türü ve yorum özellikleri gibi...

2. Ses eğitimi kapsamında duyuşsal alan öğrenme ürünleri

- ◉ Anlatılan bilgilere dikkatini verme
- ◉ Dinlemeye isteklilik
- ◉ Sorulan sorulara cevap vermeye isteklilik
- ◉ Öğretilen davranışları almaya isteklilik
- ◉ Sesini doğru kullanmaya isteklilik
- ◉ Sesini doğru ve güzel kullanmayı tercih etme
- ◉ Kazandırılan davranışları sahiplenme ve her durumda buna uygun davranma
- ◉ Sesini her kullanımında kazandığı davranışları özenle sürdürme
- ◉ Sesini doğru ve güzel kullanmaktan keyif alma gibi...

3.SES EĞİTİMİ KAPSAMINDA DEVİNİŞSEL/PSİKOMOTOR ALAN ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

- Ses oluşumunu algılama
- Doğru ses üretmek için kurulma
- Rehberle birlikte yapma
- Ses sistemi mekanizmasına hakim olma
- Karmaşık davranışları beceri haline getirme
- Kazandırılan davranışları farklı durumda etkili olarak kullanma
- Öğrendiklerinden yola çıkarak yeni yorumlamalar, söyleme biçimleri yaratma

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME

- ◉ Ölçme: Bir niteliğin çeşitli ölçme araçlarıyla gözlenerek, sonuçların sayı ya da sembollerle ifade edilmesidir.
- ◉ Değerlendirme: Ölçme araçlarıyla elde edilen sayısal verilerin, belirlenmiş standartlarla karşılaştırılarak değer yargısına varma işlemidir.

SES EĞİTİMİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Tanım

- Ölçme; verilen ses eğitiminin ölçülebilen özelliklerinin/boyutlarının/öğrenme ürünlerinin belli kurallara göre ve uygun ölçme araçlarıyla birim cinsinden sayılarla ifade edilmesidir.
- Değerlendirme; ses eğitimi ölçüm sonuçlarını bir ölçüte vurarak değer yargısına varma işlemidir.

ÜÇ FARKLI AMAÇLA YAPILIR

- ◉ Ses eğitimi başlangıcında; öğrenciyi tanıtmaya yönelik,
- ◉ Eğitim sürecinde; öğrenmeleri izlemeye yönelik,
- ◉ Eğitim süreci sonunda; öğrenme düzeyini belirlemeye yönelik.

SES EĞİTİMİNDE ÖLÇME- DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI

- ⦿ Öğrencinin kendi kendisiyle karşılaştırılması
- ⦿ Sınıftaki diğer öğrencilerle karşılaştırılması
- ⦿ Saptanan ölçütlere göre ölçülerek değerlendirilmesi

BULGULAR

SES EĞİTİMLERİNDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME DURUMLARINA İLİŞKİN BULGULAR

- ◉ Ses eğitiminin her türünde eğitim teorik ve uygulamalı birlikte verilmesine karşın, ölçme ve değerlendirme sadece uygulamalı olarak yapılmakta.
- ◉ Hedef davranışlara yönelik hazırlanmış hiçbir ölçme aracı kullanılmamakta.
- ◉ Ölçme ve değerlendirmeler sınıf düzeyi ile öğrencinin kendi öğrenme düzeyi karşılaştırılarak yapılmakta.
- ◉ Süreçten çok ürüne bakarak ölçme-değerlendirme yapılmakta.
- ◉ Ölçme-değerlendirmede “seslendirilen eser” esas alınmakta.

Bireysel ses ve şan eğitimlerinde

- ◉ Özellikle geliştirilmiş bir ölçme aracı yok.
- ◉ Her tür ses eğitiminde“duymaya dayalı beğeni ölçüsünde” gerçekleştirilmekte.
- ◉ Genellikle ürüne bakarak (eğitim süreci sonunda seslendirilen eser) değerlendirilmekte.
- ◉ Öğrenme ürünleri olarak ; ses alıştırma ve etütleri, liedler, arie anticheler, aryalar, Rossini, Donizetti, Mozart aryalarının öğretici kolay bölümleri, phraseları ya da tamamı kabul edilmekte.

Koro Eğitiminde

- ◉ Genellikle süreç-ürün birlikte ölçölüp değerlendirilmekte.
- ◉ Daha çok konser ve grup çalışmalarını sırasında ölçme-değerlendirme yapılmakta.
- ◉ Müzikal birikim, vokal tını, entonasyon, stil hakimiyeti, devam durumu, uyum, iletişim, disiplin, koro armonizasyonu, sözlü-sözsüz iletişim, bedeni doğru kullanmak, sözlerin anlaşılabilirliği, ısınma ve eser çalışmasında pozisyon, rezonans çalışmalarını, nefes desteği, ses kalitesi öğrenme ürünleri olarak kabul edilmekte.

SONUÇLAR

- ◉ Ses eğitimi alan dersleri olan bireysel ses, şan ve koro eğitimlerinin ölçme değerlendirme yöntemlerinin “duyumsal ve beğeni düzeylerine” göre yapılmakta olduğu,
- ◉ Koro eğitimi dersinin ölçme ve değerlendirmesinin ders öğretmeni tarafından, bireysel ses ve şan derslerinin komisyon tarafından yapılmakta olduğu,
- ◉ Bireysel ses eğitimi ve şanda seslendirilen eserin(ürün), koroda ise ürün ve sürecin birlikte değerlendirildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sonuçlar 2

- ◉ Ders öğretmeni veya komisyon üyeleri tarafından yapılan ölçme ve değerlendirmelerde hiçbir ölçme aracı kullanılmadığı,
- ◉ Buna bağlı olarak özellikle komisyonla yapılan ölçme-değerlendirmelerde üyelerin bilgi, birikim, deneyim, beğeni düzeyi ile eğitimcilik anlayışlarından kaynaklanan farklı ölçmelerin, sınav sırasında tartışmalara yol açtığı, buna bağlı olarak da değerlendirmelerin öznel olduğu, gerçek başarıyı yansıtmadığı kanaatinde oldukları,
- ◉ Ölçme ve değerlendirmede ayrıntılı ölçütler belirlenmediği için, seslendirilen eserin bütüncül olarak “güzel, doğru, yanlış, hatalı, eksik v.b “ sıfatlarla nitelenerek değerlendirildiği,

Sonuçlar 3

- ◉ Eğitimin teorik ve uygulamalı boyutunun birlikte kazandırılmaya çalışıldığı, ancak sadece uygulama sonucuna göre ölçme- değerlendirme yapıldığı,
- ◉ Ses eğitimcilerinin büyük bir bölümünün, seslendirilen eser, etüt ve alıştırmayı, bir kısmının ise solunum, fonasyon, rezonans ve artikülasyona ilişkin davranışları öğrenme ürünü olarak kabul ettiği,
- ◉ Ölçme ve değerlendirmede teknik davranışları, ses güzelliğinden daha önemli buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuçlar 4

- Ölçme ve değerlendirme sırasında seslendirilen eserde önemli görülen ve en fazla ağırlık verilen boyutun teknik davranışlar olduğu,
- Bunu ikinci sırada müzikalitenin izlediği, ses güzelliği ve stil boyutunun eş değerde ve üçüncü sırada, eserin karakter yapısının da son sırada önem taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuçlar 5

- ◉ Araştırmadan, bireysel ses ve şan eğitimlerinde ölçme ve değerlendirmelerin öğrencinin kendi kendisiyle karşılaştırılarak yapıldığı görüşünün büyük ölçüde hakim olduğu,
- ◉ Koro eğitimlerinde ise öğrencinin genel sınıf düzeyine bakılarak değerlendirildiği sonucu ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

- ◉ Ses eğitiminin teknik ve müzikal boyutundaki bilişsel, duyuşsal ve devinişsel tüm davranışlar öğrenme ürünü olarak ayrıntılı şekilde belirlenmelidir.
- ◉ Bu öğrenme ürünleri, ses eğitiminin davranış öğeleri olan solunum, fonasyon, rezonans ve artikülasyonla ilişkilendirilerek saptanmalıdır.
- ◉ Ölçme ve değerlendirme, alanın özelliği gereği duyumsal yöntemle yapılmalı, ancak geçerlik ve güvenilirliğin yüksek olması için amaç ve düzeye uygun olarak belirlenen öğrenme ürünlerinin derecelendirildiği bir ölçme aracı kullanılmalıdır.

Öneriler 2

- ◉ Süreç ve ürün ölçme - değerlendirmede dersin özelliğine göre birlikte düşünülmelidir.
- ◉ Sınavlar konser ortamında yapılmalıdır.
- ◉ Sınav komisyonları alanın uzmanlarından oluşturulmalıdır.
- ◉ Değerlendirmeler, bireysel ses ve şan eğitimlerinde öğrencinin edindiği davranışlar ve kat ettiği gelişim esas alınmak üzere, sınıf düzeyi gözetilerek yapılmalıdır.
- ◉ Koro eğitiminde değerlendirme ise tüm koronun başarımlarını gücü esas alınarak bireyin eğitim sürecindeki ilgi, devam, katılım v.b tutumları değerlendirmeye katılarak gerçekleştirilmelidir.

Öneriler 3

- ◉ Ölçme için hazırlanacak ölçekte ağırlıklı puanlama sistemine göre ve sırasıyla teknik, müzikalite, stil - yorumlama ve ses güzelliği boyutlarını ölçme amaçlı ölçütler yer almalıdır.
- ◉ Ses eğitimcileri, eğitim bilimlerindeki gelişmelerle eşgüdüm içinde çalışmak amacıyla, zaman zaman zümre kararları alarak uygulamaya koymalıdır.

Teşekkürler